

OLGULARLA VE RAKAMLARLA

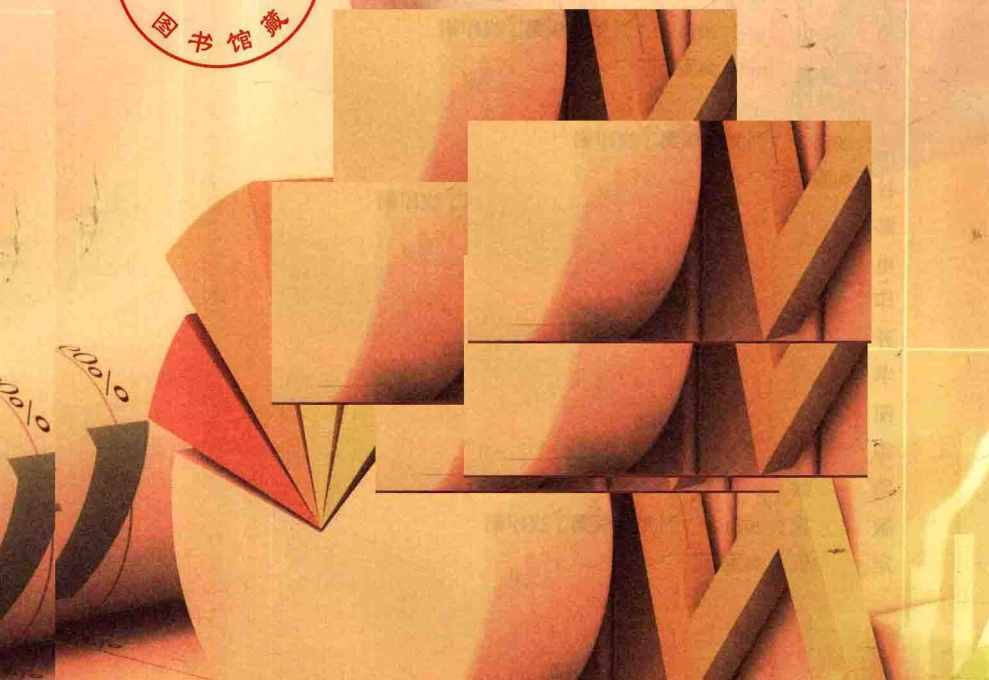
SINCAN, ÇIN

2014

Çin Kıtalararası Yayınevi

OLGULARLA VE RAKAMLARLA SINCAN, ÇİN 2014

图书在版编目 (C I P) 数据

中国新疆事实与数字. 2014: 土耳其文 / 李欣凭编著; 王辰译. -- 北京: 五洲传播出版社, 2014.6

ISBN 978-7-5085-2805-2

I. ①中… II. ①李… ②王… III. ①社会主义建设成就—新疆—2014—土耳其语
IV. ①D619.45

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2014) 第 140189 号

中国新疆事实与数字 2014 (土耳其文)

总 策 划: 郭卫民

总 监 制: 李向平 侯汉敏

主 编: 荆孝敏

审 读: 王成河 刘 江

撰 稿: 李欣凭

翻 译: 王 辰 (土耳其)

审 校: 杨维宁

图 片 提 供: 新疆维吾尔自治区新闻办公室 cfp

责任编辑: 苏 谦

装 帧 设 计: 丰饶文化传播有限责任公司

出版发行: 五洲传播出版社

社 址: 北京市海淀区北三环中路 31 号生产力大楼 B 座 7 层

邮 政 编 码: 100088

电 话: 0086-10-82007837 (发行部)

印 刷: 北京浙江印刷有限公司

开 本: 889mm×1194mm 1/32

字 数: 70 千字

图 表: 100 幅

印 张: 6

印 数: 1—3000

版 次: 2014 年 7 月第 1 版第 1 次印刷

定 价: 98.00 元

İÇİNDEKİLER

Genel Bakış	5
Doğal Kaynaklar	23
Nüfus, Etnik Gruplar ve Dinler	31
Tarihsel Dönüşüm	53
Etnik Azınlıkların Bölgesel Özerkliği	67
Ekonomi ve Finans	77
Kültür, Eğitim ve Teknoloji	103
Sağlık ve Spor	117
İletişim ve Taşımacılık	127
Posta ve Telekomunikasyon	141
Halk Geçimi ve Sosyal Güvenlik	147
Ekolojik Çevre Koruma	155
Turizm	167
Ekler/ Rakamlarla Sincan	190

OLGULARLA VE RAKAMLARLA SINCAN, ÇİN 2014

图书在版编目 (C I P) 数据

中国新疆事实与数字. 2014: 土耳其文 / 李欣凭编著; 王辰译. -- 北京: 五洲传播出版社, 2014.6

ISBN 978-7-5085-2805-2

I. ①中… II. ①李… ②王… III. ①社会主义建设成就—新疆—2014—土耳其语
IV. ① D619.45

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2014) 第 140189 号

中国新疆事实与数字 2014 (土耳其文)

总 策 划: 郭卫民

总 监 制: 李向平 侯汉敏

主 编: 荆孝敏

审 读: 王成河 刘 江

撰 稿: 李欣凭

翻 译: 王 辰 (土耳其)

审 校: 杨维宁

图 片 提 供: 新疆维吾尔自治区新闻办公室 cfp

责 任 编 辑: 苏 谦

装 帧 设 计: 丰饶文化传播有限责任公司

出 版 发 行: 五洲传播出版社

社 址: 北京市海淀区北三环中路 31 号生产力大楼 B 座 7 层

邮 政 编 码: 100088

电 话: 0086-10-82007837 (发行部)

印 刷: 北京浙京印刷有限公司

开 本: 889mm×1194mm 1/32

字 数: 70 千字

图 表: 100 幅

印 张: 6

印 数: 1—3000

版 次: 2014 年 7 月第 1 版第 1 次印刷

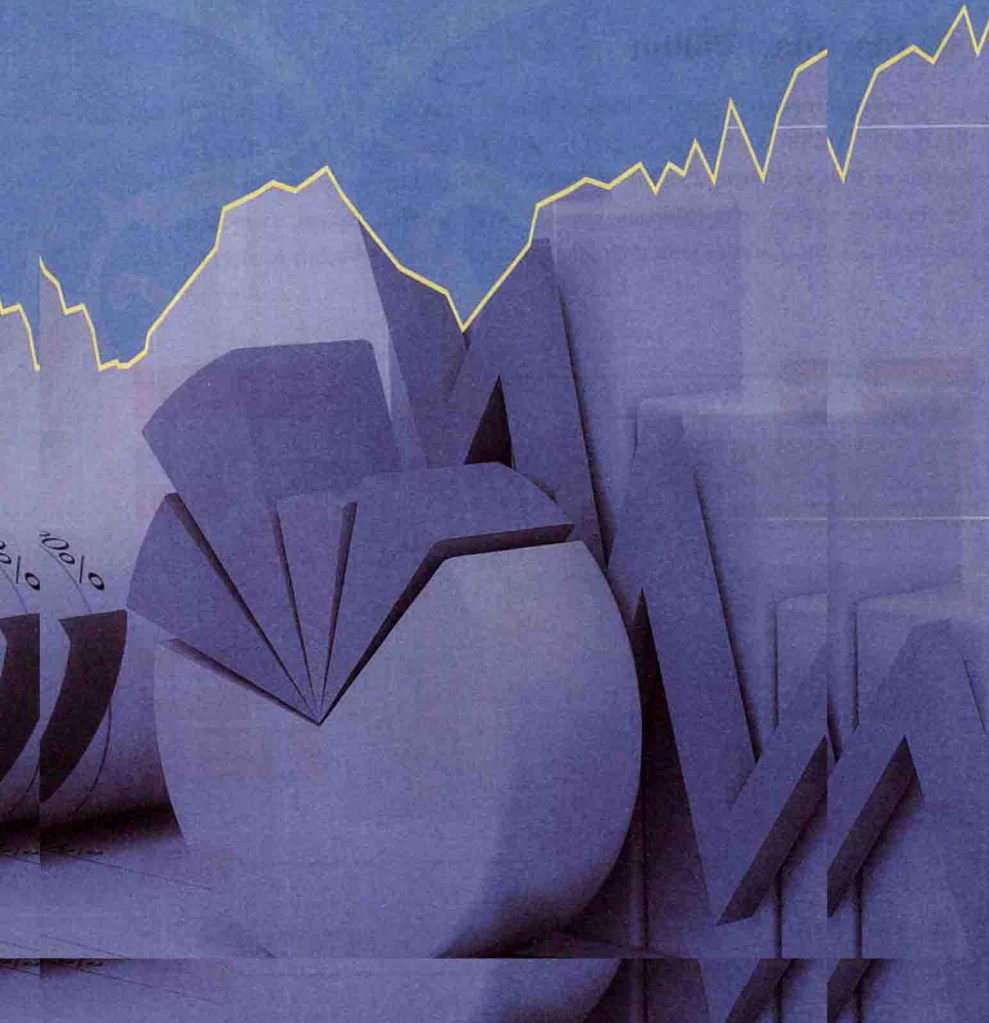
定 价: 98.00 元

İÇİNDEKİLER

Genel Bakış	5
Doğal Kaynaklar	23
Nüfus, Etnik Gruplar ve Dinler	31
Tarihsel Dönüşüm	53
Etnik Azınlıkların Bölgesel Özerkliği	67
Ekonomi ve Finans	77
Kültür, Eğitim ve Teknoloji	103
Sağlık ve Spor	117
İletişim ve Taşımacılık	127
Posta ve Telekomunikasyon	141
Halk Geçimi ve Sosyal Güvenlik	147
Ekolojik Çevre Koruma	155
Turizm	167
Ekler/ Rakamlarla Sincan	190

GENEL BAKIŞ

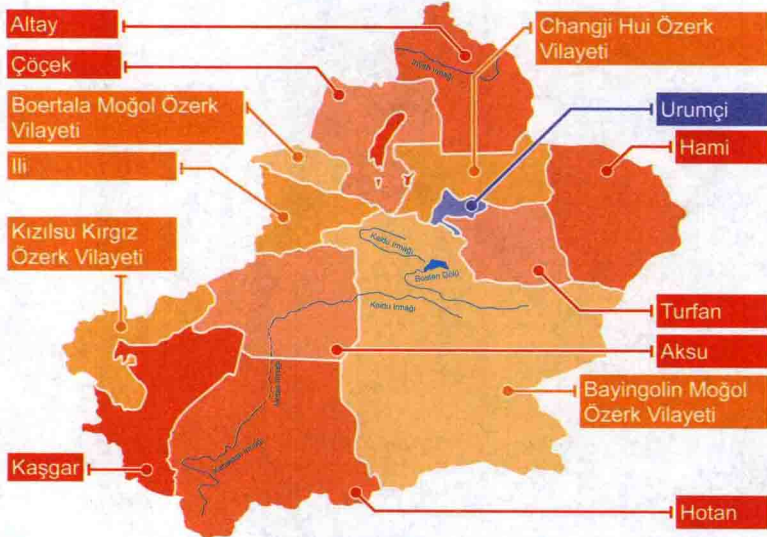

Coğrafi Konum

Sincan Uygur Özerk Bölgesi (kısaca Sincan) Avrasya'nın ortası ve Çin'in kuzeybatı sınır bölgesinde, sırasıyla 34°25' ~ 49°10' kuzey ve 73°40' ~ 96°23'doğu koordinatlarında yer almaktadır. 2.000 km maksimum doğu-batı uzunluğu ve 1.650 km maksimum güney-kuzey genişliği ile, 1.664.900 km² alanı kaplayan Sincan, Çin'in altıda birini oluşturur ve bu onu Çin'in en büyük il idari bölümü yapar.

İdari Bölüm

Sincan yönetimi altında, 5 özerk valilik (İlli Kazak, Bortala, Sanci, Bayingolin, ve Kızılsu Kırgız), 7 bölge (Çöçek, Altay, Turfan, Hami, Aksu, Kaşgar ve Hotan), 2 valilik düzeyinde şehir (Urumçi ve Karamay), 7 belediye ile yönetilen şehir (Shihezi, Vujuaçü, Aral, Tomşuk, Beitun, Tiemenguan ve Shuanghe), özerk illerin doğrudan yönetimi altında 15 şehir, 62 ilçe, 6 özerk

Şincan'ın İdarî Bölgelerini Gösteren Tablo

İdarî Bölgeler	İlçeler	Sayıları
Urumçi Şehri	Tianshan Mahallesi Shayibake Mahallesi Toutunhe Mahallesi Shuimogou Mahallesi Xinshi Mahallesi Dabancheng Mahallesi Midong Mahallesi\Urumçi İlçesi	7 Belediye Bölgesi ve 1 İlçe
Karamay Şehri	Dushanzi Mahallesi Karamay Mahallesi Baijiantan Mahallesi\Ulurho Mahallesi	4 Belediye Bölgesi
Kızılsu Kırgız Özerk Vilayeti	Artux Şehri\Aktau Şehri Akqi Şehri\Ulugqat İlçesi	1 Şehir ve 3 İlçe
Kaşgar Bölgesi	Kaşgar İlçesi\Shufu İlçesi Shule İlçesi\Yengisar İlçesi Zepu İlçesi\Shache İlçesi Yecheng İlçesi\Makit İlçesi Yopurga İlçesi\Peyziwat İlçesi Bachu İlçesi Tashkurgan Tacik Özerk İlçesi	1 Şehir ve 11 İlçe
Turfan Bölgesi	Turfan Şehri\Shanshan İlçesi Toksun İlçesi	1 Şehir ve 2 İlçe
Changji Hui Özerk Bölgesi	Changji İlçesi\Fukang İlçesi Hutubi İlçesi\Manas İlçesi Qitai İlçesi\Jimsar İlçesi Mori Kazak Özerk İlçesi	2 Şehir ve 5 İlçe
Hotan Bölgesi	Hotan Şehri\Hotan İlçesi Moyu İlçesi\Pishan İlçesi Luopu İlçesi\Cele İlçesi Yutian İlçesi\Minfeng İlçesi	1 İlçe ve 7 Şehir
Hami Bölgesi	Hami Şehri Barkol Kazakh Özerk İlçesi Yiwu İlçesi	1 İlçe ve 2 İlçe
Boertala Moğol Özerk Bölgesi	Bole Şehri\Jinghe İlçesi Wenquan İlçesi	1 Şehir ve 2 İlçe

Bayingolin Moğol Özerk		Korla Şehri \Luntai İlçesi Yuli İlçesi\Ruoqiang İlçesi Qiemo İlçesi\Yanqi Hui Özerk İlçesi Hejing İlçesi\Heshuo İlçesi Bohu İlçesi	1 Şehir ve 8 İlçe
Aksu Bölgesi		Aksu Şehri \Wensu İlçesi\Kuche İlçesi Shaya İlçesi\Xinhe İlçesi Baicheng İlçesi\Wushi İlçesi Awat İlçesi\Keping İlçesi	1 Şehir ve 8 İlçe
İli Kazak Özerk Vilayeti	İli bölgesi yönetimin altında	Kuitun Şehri\Yining Şehri Yining İlçesi\Huocheng İlçesi Qapqal Xibe Özerk İlçesi Gongliu İlçesi\Xinyuan İlçesi Zhaosu İlçesi\Tekes İlçesi Nilka İlçesi	2 Şehir ve 8 İlçe
	Çöçek Bölgesi	Çöçek Şehri \Wusu Şehri Emin İlçesi\Shawan İlçesi Tuoli İlçesi\Yumin İlçesi Hoboksar Moğol Özerk İlçesi	2 Şehir ve 5 İlçe
	Altay Bölgesi	Altay Şehri\Burqin İlçesi Fuyun İlçesi\Fuhai İlçesi Habahe İlçesi\Qinghe İlçesi Jeminay İlçesi	1 Şehir ve 6 İlçe
Özerk Bölgenin Doğrudan Yönetimi Altında Olan Şehirler		Shihezi Şehri\Vujuaçu Şehri Aral Şehri\Tomşuk Şehri Beitun Şehri\Tiemenguan Şehri Shuanghe Şehri	7 Şehir

ilçe, 624 kaza (43 etnik kaza dahil), 229 kasaba ve 147 nahiye bulunmaktadır. Sincan, bölgesel etnik özerkliği en yüksek insan konsantrasyonu ile uygulayan Çin'in en temsili idari bölgelerinden biridir.

Şehirler, Valilikler ve Bölgeler

Urumçi

Moğolcada “güzel çayır” anlamına gelen (ya da İpek Yolu üzerinde birçok insanın geçimini sağlamak için hasır sepet dokuduğu önemli bir

Sincan'ın Başkenti- Urumçi

durak olması hasebiyle, Uygur dilinde “dokumacı” anlamına gelen, Urumçi dokumacılar için bir toplantı yeri olmuştur), Urumçi, Sincan’ın politik, ekonomik ve kültürel merkezi olmasının yanı sıra, Sincan Uygur Özerk Bölgesi’nin başkentidir. Tanrı Dağları’nın kuzey yamacında denizden 2.250 km uzakta bulunan Urumçi, Dünya’nın denizden en uzakta bulunan iç şehridir ve Asya Kıtası’nın meşhur Coğrafi Merkezi (Asya Kıtası’nın coğrafi merkezini gösteren bir yapıt) Urumçi’nin 30 km güneyindedir.

2013 yılının sonunda, Urumçi’nin daimi ikamet eden nüfusu 3.493.900’e ulaştı. Coğrafi ve bölgesel avantajları sayesinde, Urumçi, Sincan ve iç bölgelerin yanı sıra, Güney ve Kuzey Tanrı Dağları’nı bağlayan bir ulaşım kavşağı haline geldi. Yeni Avrasya Kara Köprüsü’nün inşasında Lanzhou-Sincan Demiryolu’nun Urumçi-Alatav Geçiş Bölümü’nün tamamlanması ve trafiğe açılmasının üzerine, Urumçi Çin’in batı bölgelerine daha fazla açılımında bir anapayı ve ekonomik ve kültürel alışveriş için bir pencere haline geldi. Üçüncü Çin-Avrasya Expo’su 2013’te Sincan Uluslararası Konferans ve Sergi Merkezi’nde yapıldı. Urumçili ticari gruplar ekonomik ve teknik yardımlaşma ve ticari sözleşme alanında bir önceki Avrasya Expo ile karşılaştırıldığında %31,31’lik artışla, 150,611 milyar yuan ticaret hacmi

içeren yüzün üzerinde anlaşma imzaladılar. 2013'te bir önceki yılın aynı dönemine oranla %16,5 lik artışla, Urumçi 240 milyar yuanlık Bölgesel Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (BGYH) gerçekleştirdi. Urumçi'nin ithalat ve ihracat değeri 2013'te geçen yılın aynı dönemine oranla %15 lik artışla 12 milyar dolara ulaştı.

Karamay

Uygur dilinde “siyah petrol” anlamına gelen Karamay dünyada petrolün adını verdiği tek şehirdir. 2011 yılında Ulusal Uygar Şehir seçilen Karamay'ın yönetimi altında, 7.700 km² alanı kapsayan 4 idari bölge (Karamay, Baijiantan, Dushanzi ve Urho) bulunmaktadır. 2013 yılının sonunda, Karamay'ın nüfusu 379.000'e (Sincan Üretim ve İnşaat Şirketi'nin nüfusu hariç) ulaşmıştır. Karamay, Sincan'da bulunan Çin'in sürdürülebilir kalkınma denek bölgesi, yeni bir endüstriyel şehir ve dairesel ekonomik pilot bölgesidir. 2013'te Karamay, bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %6,8 lik artışla, 85,35 milyar yuanlık BGYH gerçekleştirdi. Karamay'ın genel kargo ithalat ve ihracat değeri 2013'te, bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %225,7 artarak, 780 milyon dolara ulaştı.

Ili Kazak

Yönetimi altındaki iki bölge (Çöçek ve Altay), on altı şehir ve ilçesiyle, Ili Kazak Çin'deki her iki bölgeye sahip tek özerk valilik ve Sincan'daki başlıca tarım ve hayvancılık şehridir. 2013 yılının sonunda, Ili Kazak'ın nüfusu, 2.737.100 azınlık nüfus dahil, 4.715.700'e ulaştı. Ili Kazak 2013 yılında bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %14 lük artışla, 143,933 milyar yuanlık BGYH gerçekleştirdi. 2013'te Ili Kazak'ın ihracat ve ithalat değeri bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %38,8 artarak, 9,811 milyar dolara ulaştı.

Ili Kazak'ın alt-ilçeleri

Yönetimi altındaki iki şehir ve sekiz ilçesiyle, Ili Kazak batısında Kazakistan ile sınır komşusudur ve Çin'in ünlü Helgas Limanı'na sahip olması onu önemli stratejik bir bölge kılmaktadır. Elverişli doğal koşulları Ili Kazak'ı

Sincan'da hayvancılık ve tarım ürünleri için önemli bir üretim ve işleme üssü yapmaktadır. 2011 yılında, Çin Helgas Limanı'nda önemli bir özel ekonomik kalkınma bölgesi kurdu. Sınır ötesi otoban ve demir yolunun bitimiyle ve dahi sınır boyunun daha fazla açılmasıyla, özel ekonomik kalkınma bölgesi Sincan'ın kalkınması için yeni bir minval haline gelmektedir. 2013 yılında, Ili Kazak'ın alt-ilçeleri (illeri) önceki yılın aynı dönemine kıyasla %14,8 artışla 68,193 milyar yuanlık BGYH gerçekleştirdi. Ili Kazak'ın alt-ilçelerinin (illerinin) ihracat ve ithalat değerleri, bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %31,4 artarak, 7,504 milyar dolara ulaştırmıştır.

Çöçek

546 kmlik sınırıyla, Çöçek bölgesi Sincan'ın kuzeybatısında sınır bölgesinde yer almaktadır ve Kazakistan'la kuzeybatısında sınır komşusudur. Düz ve verimli tarım arazileri ve bol yem kaynağı ile, Çöçek Sincan'da tahıl, pamuk, petrol, şeker ve çiftlik hayvancılığı için önemli bir üstür. Çöçek bölgesi 6,849 milyar mu (bir mu birimlik alan 0,0667 hektara eşittir) ekili alana sahiptir ve kendi kırsal nüfusunun kişi başına düşen ekilebilir arazi miktarı 10 muyu geçmektedir. Çöçek büyük rezervlerde çeşitli minerallere sahiptir. Çöçek'te 57 mineral (36'sının rezervi kanıtlanmıştır) ve 700'ün üzerinde cevher alanı keşfedilmiştir. Bunların arasında petrol, doğal gaz, kömür, krom, altın, tuz ve diğerleri kullanım için büyük bir potansiyel sunmaktadır. 2013 yılının sonunda Çöçek Bölgesi'nin nüfusu 1.355.000'e ulaştı. 2013 yılında, Çöçek'in 46,23 milyar yuanlık BGYH gerçekleştireceği tahmin edilmektedir. Kuzey Sincan Demiryolu'nun ve Avrasya Kara Köprüsü'nün açılması, Karamay-Baketu Liman Demiryolu inşası, ve resmi olarak Baketu Limanın hizmete girmesiyle, Çöçek Bölgesi Sincan'ın dış ticareti için önemli bir kapı haline geldi.

Altay

Sincan'ın kuzeyinde ve Altay Dağı'nın güney yamacında yer alan, sırasıyla doğusunda Moğolistan, batısında Kazakistan ve kuzeyinde Rusya'la sınır komşusu olup, içinde 54 km lik Çin-Rusya sınırının da bulunduğu 1.175 km sınır uzunluğu ile, Altay Kuzeydoğu Çin'in Rusya'ya komşu tek bölgesidir. Altay bölgesi mineral bakımından zengin dağları ve temiz ve berrak

12 Ocak 2013'te 8. Ulungur Gölü Balık Tutma Turizm Festivali Sincan'ın Altay Şehri'nde Fuhai'de gerçekleştirildi. Tutulan ilk balık açık artırmada 180.000 yuana satıldı.

sulara sahip nehirleriyle ünlüdür ve uygun kaynaklara ve coğrafi avantajlara sahiptir. Altay bol turizm, orman, mineral ve temiz su ve liman kaynaklarıyla Sincan'da hayvan yetiştiriciliği için önemli bir bölgedir. 2013 yılının sonunda, Altay'nın nüfusu 670.500'e ulaştı. Altay bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %12,1 artışla, 20,808 milyar yuanlık BGYH gerçekleştirdi.

Changji

Çungarya Havzası'nın güney kenarında konumlanan Changji güneydoğusunda Urumçi'yle komşudur. Changji Sincan'daki Huilerin önemli yerleşim alanıdır ve 2013'ün yılının sonunda Changji'nin nüfusu 1.604.300'e ulaşmıştır. Changji, geçen yılın aynı dönemine göre %16,8'lik artışla 94 milyar yuanlık bölgesel gayrisafi yurtiçi hasıla gerçekleştirmiş ve toplam dış ticaret değeri 2013'te 576 milyon dolara yükselmiştir.

Boertal

490.400 nüfusuyla Boertala Kuzey Sincan'daki üç özerk ilin arasında en küçüğüdür. Son yıllarda, jeolojik avantajlarına ve Çin'in en büyük ikinci kara

sınır limanı olan Alataw Geçiş Limanı'na dayanarak, Boertala yatırım çekmek için sıkı bir şekilde çalıştı ve limanda ekonomik bölgenin inşasını Atalaw, Bole ve Jinge'de bulunan üç ithalat ve ihracat işleme bölgelerini oluşturarak ve dış ticaret ve sanayi üretimindeki ilerleme ile hızlandırdı. 30 Mayıs 2011'de danıştayın onayıyla, yurt genelinde 16. ve Şincan'da ilk olan Alataw Geçiş Limanı geniş kapsamlı bonded bir bölge olarak kuruldu. Bu özel politika Alataw Geçit Limanı'nın ekonomik statüsünü geliştirdi, bölgesel ekonomik kalkınmada etkisini destekledi, ve Sincan'ın dışa açılımını kolaylaştırdı. 2013'te Boertala bir önceki yılın aynı dönemine oranla %22,4 lük artışla 22,68 milyar yuanlık BGYH gerçekleştirmiştir. Boertala'nın ithalat ve ihracat değeri 2013'te 17,428 milyar dolara ulaşmıştır.

Hami

Sincan'ın en doğusunda bulunan Hami Bölgesi Çin'in iç bölgelerinden Sincan'a açılan bir kapı konumundadır. Sincan'ın doğu kapısı olarak bilinen Hami kadim zamanlardan beri Çin'in iç bölgeleriyle yakın ilişkiler kurmuştur. 2013 yılının sonunda, Hami'nin nüfusu 608.400'e ulaşmıştır. Tarım ve hayvancılık gibi geleneksel ekonominin haricinde Hami ulaşım endüstrisini ve kömür ve demir kaynaklarının büyük üretimini geliştirmiştir. Geçtiğimiz yıllarda, Tuha Petrol Sahası, Hami bölgesinin sosyal ve ekonomik kalkınmasına yeni bir canlılık getirmiştir. 2013'te, Hami geçen yılın aynı dönemine göre %19,77 artışla, 32,89 milyar yuan bölgesel gayrisafı yurtiçi hasıla ve geçen yılın aynı dönemine göre %210 artışla, 81,586 milyon yuanlık toplam dış ticaret değeri gerçekleştirmiştir.

Turfan

Tanrı Dağları'nın güney doğu yamacında dağlar arası havzasında bulunan, Turfan Güney ve Kuzey Sincan'ı birbirine bağlayan yanı sıra Orta Asya ile Çin'in iç bölgelerini birbirine bağlayan ulaşım kavşağıdır. Turfan kadim İpek Yolu'nda hem önemli bir şehir hem de batı bölgelerinde politik ve ekonomik merkezlerden biriydi. 2013 yılının sonunda Turfan'ın nüfusu 643.000'e ulaşmıştır. Nüfusun %78'i çoğunluğunu Uygarların oluşturduğu etnik azınlıklardır. Tüpan'ın iklimi oldukça kurudur. Efsane ve mitlerde, Tang